

Politiken modtog i går

49 læserbreve og debatindlæg

3 læserbreve og debatindlæg handlede om passiv rygningseffekt i etageejendomme

Videnskabsteori ikke en kongevej til faglig indsigt

AKADEMISK
STIG HJARVARD
PROFESSOR, PH.D., INSTITUT FOR MEDIER, ERKENDELSE OG FORMIDLING, KØBENHAVNS UNIVERSITET

POPULISME! – sådan lyder Mogens Hansen og Claudia Bruyant-Langers dom over Lars Olsen, der kritiserer akademiseringen af uddannelsessystemet for at have social slagside.

Ifølge de to kronikskrivere (17.3.) kræver udfordringen fra det globale videnssamfund ikke mindre, men masser af videnskabsteori i gymnasiet.

Herved bliver de unge ikke blot studieegnede, men »i det internationale miljø [bliver de] belønnet for bl.a. at mestre det akademiske videnskabsteoretiske sprog, magtens sprog«.

Som forsker har jeg arbejdet i internationale sammenhænge gennem tyve år, og jeg må tilstå, at jeg ikke deler denne tro på videnskabsteori som kongevejen til faglig indsigt.

VIDENSKABSTEORI, dvs. læren om erkendelsens grundlag og videnskabelige hovedstrømninger, kan være nyttig både for almindelsen og som

refleksionsramme i forskningen.

Men hånden på hjertet: Der produceres hvert år fremragende viden af forskere, der ikke nødvendigvis glimrer ved deres indsigt i videnskabsteori.

De to kronikører ser ud til at forveksle videnskab med videnskabsteori. Hvad der kendetegner god forskning er faglig indsigt, evne til teoretisk og metodisk refleksion samt nysgerrighed

og knofedt.

Videnskabsteori er metateori, viden om videnskab, og denne akademiske sportsgren har bestemt sin berettigelse; men videnskabens kerne drejer sig i både forskning og undervisning primært om *the real thing*: at forstå virkelige fænomener i både natur og kultur.

VIDENSKABSTEORI er ikke den globale verdens magtsprog. Faktisk er denne kraftige besyngelse af videnskabsteori et forholdsvis lokalt fænomen.

Det er ikke mindst i Danmark, at videnskabsteori har vundet stor udbredelse og fortrinsvis inden for human- og samfundsvidenskabernes. Her har videnskabsteori også været et led i opbygningen af en fælles identitet for et kriserlaget humaniora.

Når almen videnskabsteori eksporteres til gymnasiet, er resultatet ofte et forsimplet billede af både humaniora og naturvidenskab: Humaniora er hermeneutik, naturvidenskab er positivisme, lyder et hyppigt resultat af denne øvelse.

Sådanne enfoldigheder fremmer næppe elevernes studieegnethed eller evne til at forstå moderne videnskab, der ofte går på tværs af hovedområder.

LARS OLSEN kan måske lyde populistisk; men når udfordringen i de kommende år er, at stadig flere skal have en uddannelse, har han en pointe: Det er vanskeligt for mange piger og ikke mindst drenge at klare sig i et mere akademisk skolesystem.

Danmark har som andre skandinaviske lande haft en ambition om at skabe større social lighed i uddannelserne, men det kniber med at indfri den.

Gymnasireformen har givet nye muligheder for at arbejde med konkrete, tværfaglige problemer. Det kan være én af flere veje til at gøre undervisningen nærværende.

En kongevej i form af videnskabsteori findes ikke.

Tak for dit protestbrøl Hekkenfeldt

Der er vulkansk rumlen på Island, og er der noget, der ville kunne få os ud af denne modbydelig finans- og stolthedskrise, var det måske dette protestbrøl fra dig, Moder Jord.

SELVRANSAGELSE
DABI HALLDÓRSSON
PR- OG REKLAMEKONSULENT

Vi har opført os selvsk og grådigt. Imod din moderlige ledensor. Og vi er snublet. Vi troede, at vi var blevet kløgtige købmænd, der brugte andre og mere moderne kneb end vores konkurrenter.

Vi uddannede os i det store og frie Amerika og førte os frem blandt vores nabolande. Vejen til *first class* og hotel-suites blev pludselig så dejlig kort, at vi rent faktisk troede på det. Men vi blev blændet af økonomisk cowboyretorik og colakultur.

Og nu havde vi brug for dig som aldrig før, Moder Jord. Vi havde brug for at tænke på noget andet end faldne finansvikinger, se på noget andet end spøgelseferlatte nybyggerier og høre om noget andet end Icesave og krakleret image.

VI TRÆNGTE TIL, at du med en ordentlig eruption huskede os og vores naboer på, at Island avler vulkandøtre og gejser-sønner, ikke pæne piger og butterflydrenge.

At vi er dem, der stadig taler vikingernes sprog, synger deres sange, spiser deres mad og boltzer sig i naturkræfterne.

Alt det skal vi finde frem igen, Moder Jord. Og her kom du ind, for hvad gør en moderlig figur, der ser sit barn komme i uføre? Hun træder til med fokus, bestemthed, overskud, kærlighed og en udvej.

Det gik ellers strålende. Vi havde fået store bastioner som *Magasin du Nord* og *d'Angleterre* på islandske hænder.

Vi manglede bare Mærsk og tronen! Ja, vi var så tæt på at overbevise storebror Danmark om, at vi også kunne det

Tegning: Mette Dreyer

der med jakkesæt og fine frokostmiddage. Vi ignorerede bare det faktum, at købmandskabet umuligt kunne være kommet ind med modernælken.

For et islandsk kvindemenneske har aldrig ynglet en islandsk købmænd. Fra dengang, vores forståelse for købmandskab gav sig til udtryk i øje for øjeprincippet, og helt frem til 20. århundrede var det danskerne, der praktisk talt stod for vores handel.

Vi forstod os aldrig rigtig på emnet. Så grunden til vores såkaldte succes, de nye kejserklæder, kunne ikke spores tilbage til tidligere tiders erhvervsimperier. Snarere tværtimod.

SÅ BLEV VI selvstændige. I 1944. Og på nogle få årtier forvandlede vi os fra tøjløse vikinger i tørvehuse til frække finansmænd i samtalekøkkener.

Fra »uregerlige og afsides boende barbarer«, som danskerkongen Erik af

På nogle få årtier forvandlede vi os fra tøjløse vikinger i tørvehuse til frække finansmænd i samtalekøkkener

Jord. Vi har brug for en nulstilling.

At vores naboer igen husker os for dine vredesudbrud, gejsernes pragtfulde forestillinger og alle de andre synlige og usynlige naturkræfter, der har påvirket og formet os som folk, kultur og nation.

Vi er ikke finansvikinger. Har aldrig

Pommern kaldte os, til nymoderne finansvikinger.

Men vi skulle være blevet ved vores læst, for vi snubled. Og nu har vi brug for at finde os selv igen. Nå ind til kernen. Mærke vores oprindelse og din moderlige lune, Moder

Jord. Vi har brug for en nulstilling. At vores naboer igen husker os for dine vredesudbrud, gejsernes pragtfulde forestillinger og alle de andre synlige og usynlige naturkræfter, der har påvirket og formet os som folk, kultur og nation.

Vi er ikke finansvikinger. Har aldrig været det. Vi hader at tale sammen i et køkken. Vi er et stort, oldnordisk folkefærd, der går ind for fred og ligeværd. En nation, der aldrig har mønstret et militær og selv i den krigeriske middelalder frabad sig militærtjeneste og krigsindblanding. Efterkommere af Erik den Røde og Leif den Lykkelige. En kultur, der har avlet verdens første kvindelige præsident.

Og som om det ikke var nok; verdens første homoseksuelle regeringsleder, der lige nu bestrider stillingen som islandsk statsminister. Tag den, du Danmark!

MEN HEY, DER skal være plads til, at man træder ved siden af, ikke sandt? Alle folkeslag udfordrer da med jævne mellemrum deres skæbne. Engang troede Danmark, at det skulle eje hele Norden. Det mente især svenskerne ikke, det skulle.

Og selvfølgelig kom danskerne ikke til at eje hele Norden. Danskerne var og er ikke et krigerfolk, men bløde forfædre og efterkommere af H.C. Andersen. Det hænger da heller ikke særlig godt sammen først at gokke en svensker i hovedet for så bagefter at søge fordybelse i 'Den lille pige med svovlstikkerne' og 'Fyrtojet'.

Men danskerne fandt igen deres plads på verdenshylden, deres egen læst. Og det skal vi islændinge også gøre. Vi skal tilbage til vores oldnordiske image med islandske sweaters, kvindelige statsledere og Björk.

JA, VI MÅ FINDE tilbage og være stolte af os selv, til trods for vores snublen! Men vi islændinge føler os ofte bare så ene og alene i verden. At ingen ører vil høre, eller øjne så store som tekopper, møllehjul eller Rundetårn vil se, hvor stolte vi kan være, til trods!

Vi bor jo også ude i det rene ingenting, midt ude i Atlanterhavet, syd for polarcirklens og lige nord for det, der kan betragtes som nogenlunde beboeligt for mennesker. Ikke underligt, at vi indimellem føler os lidt ensomme. Undskyld Færøerne, I er der jo altid for os, men hvad hjælper det på den store scene?

Ja, selv McDonald's-imperiet har pakket sit tornyster og forladt os. Har ethvert vestligt velfærdssamfund med respekt for sig selv ikke mindst én McDonald's-restaurant?

Hvorom alting er, McDonald's eller nabovenskab, vi har brug for en anden dagsorden end faldne finansvikinger. Moder Jord, mange tak for dit protestbrøl. Denne pragtfulde fyrværkeriforestilling. Denne mageløse eruption. Vi har nu fået noget andet at tænke på.

I GAMLE DAGE mente man, at alle vulkaners dronning, Hekla, var indgangen til Helvede. Dette protestbrøl må være hendes værk, Heklas fingerpeg i den rigtige retning.

Hun har sat sit nabolag til at brøle for at skåne sin egen skønhed. I gamle dage blev Hekla fordansket til Hekkenfeldt, derfor kraftudtrykket ad Hekkenfeldt til, når humøret svigter.

Vi har forstået dit fingerpeg, Hekkenfeldt, og skulle vi nogensinde så meget som bytte en banan ud med en appel-sin igen, må mine landsmænd og jeg også gå den selv samme vej.

Aktiv dødshjælp er ikke et værdigt tilbud

LIVETS AFSLUTNING
ANNE MARIE GEISLER ANDERSEN
MF (R)

16.3. FREMGIK DET, at Helge Adam Møller er af den holdning, at vi i flest muligt af livets forhold selv bør have mulighed for at træffe vores egne valg.

Dette gælder ikke mindst mht. aktiv dødshjælp. Personligt er jeg langtfra overbevist om, at dette er en farbar vej.

VI HAR RET til at begå selvmord, men vi skal ikke kunne kræve, at andre mennesker hjælper os af dage.

Ingen har ret til aktivt at tage et andet

menneskes liv, heller ikke selv om det er frivilligt for begge parter, og der er slet ikke nogen, der kan blive pålagt denne opgave.

Desuden er der gode muligheder inden for den eksisterende lovgivning for at hjælpe patienter, der ligger på deres yderste. Muligheden for passiv dødshjælp eksisterer.

DETTE BETYDER, at man kan slukke for en respirator, stoppe med medicineringen eller på anden måde ophøre med at hjælpe patienten – også selv om det måtte betyde døden.

Patienten har ret til at fravælge be-

Hvad nu, hvis jeg ikke er dødeligt syg, men alligevel mener, at mit liv ikke er værd at leve, skal jeg så kunne få aktiv dødshjælp?

alligevel ligger på sit yderste, så kan læ-

handling, også selv om den kunne redde vedkommendes liv.

For det andet er der gode muligheder for at reducere menneskers smerter via palliativ behandling.

I praksis betyder dette, at hvis man har meget store smerter og

gen give lidt mere morfin end normalt anbefalet, også selv om dette måtte have døden til følge.

En af mine største bekymringer mht. aktiv dødshjælp går på, at hensynet til de pårørende risikerer at overskygge den enkeltes eget ønske.

HVIS MAN OMGÅS ældre mennesker, ved man, at de ofte føler sig tilovers og til besvær.

Hvis aktiv dødshjælp var en mulighed, så er jeg bange for, at nogle mennesker ville føle sig presset til at vælge det. Desuden er der mange ubesvarede spørgsmål. Hvem skal have ret til at få

aktiv dødshjælp? Er det kun mennesker, som alligevel snart vil dø? Og hvad er snart?

Hvad nu, hvis jeg ikke er dødeligt syg, men alligevel mener, at mit liv ikke er værd at leve, skal jeg så kunne få aktiv dødshjælp?

Og hvornår skal det tilbydes? Hvem skal afgøre, hvornår den enkeltes liv ikke er værdigt at leve mere?

SOM JEG SER det, er der ikke noget uværdigt i at ligge på sit yderste, hvis man får den rette hjælp og omsorg.

Men at tilbyde mennesker at hjælpe dem af dage, det er i sig selv uværdigt.

Hvem har bedt PET om at fokusere på aktivisterne på venstrefløjen?

REGISTRERING
JOHN EKEB JØRG JAKOBSEN
FAGFORENINGSAKTIVIST

PET ANHOLDT for nylig en ung aktivist og taltale ham for forsøg på vold efter en paragraf i terrorloven.

PET har ikke offentliggjort konkrete planer, men har i en pressemeddelelse fortalt, at der er foregået omfattende registrering af højrefløjen og oven i købet af politikere.

Desuden har PET i pressemeddelelsen sat lighedstegn mellem »det højre- og venstreekstremistiske miljø« i Danmark. Ser man PET's strategi i sammenhæng med andre begivenheder, kan der imidlertid tegnes et andet billede.

I STARTEN AF februar blev der afholdt en stor fredelig demonstration i Århus i protest mod den stigende vold mod unge fra venstrefløjen og mod etniske minoriteter.

Demonstrationen var rettet mod hooligan-gruppen White Pride og højreekstremegrupper i Århus. En gruppe københavnske antifascister blev forebyggende anholdt inden demonstrationen, angiveligt for at undgå overfald på højrefløjen i Århus.

Om aftenen overfaldt en gruppe fra den århusianske højrefløj endnu en gang nogle unge i Mejlgade, hvilket resulterede i livsfarlige kvæstelser af to af de overfaldne.

Politiet havde ikke foretaget forebyggende anholdelser blandt den kendte gruppe af højreekstreme. Først efter overfaldene blev en gruppe forebyggende anholdt.

Medierne valgte efterfølgende at ligestille overfald på en højreorienteret blogger, som fotograferede demonstrationen, med de livsfarlige overfald om aftenen.

ALLE HAR TAGET afstand fra overfaldet på bloggeren, men når det er sagt, så kan

I Danmark har Demos igennem mere end 25 år registreret den yderste højrefløj

Demos igennem mere end 25 år registreret den yderste højrefløj og de politikere, som har været tilknyttet disse grupper.

Denne registrering har politiet, medierne og det øvrige samfund nydt stor gavn af gennem årene.

ALLE MED KENDSKAB til den ekstreme højrefløj er enige om, at denne registrering har været med til at holde den ekstreme højrefløj nogenlunde i ro. Expo, den svenske journalistgruppe,

man vist roligt antyde, at han selv har søgt sit martyrium ved at gå ind midt i en demonstration og fotografere de personer, som han på blog har kaldt udemokratiske og voldelige.

I Danmark har PET HAR NU sigtet den unge AFA-aktivist for denne aktivitet efter par. 114f, en tilføjelse til terrorparagraffen. Par. 114f betegnes som den milde terrorparagraf.

»Den, som, uden at forholdet omfattes af § 114-114 e, deltager i eller yder støtte til grupper der har til hensigt ved magtansvendelse at øve indflydelse på offentlige anliggender eller fremkalde forstyrrelse af samfundsordenen«, lyder det i paragraffen.

Det vil sige, at hvis man ikke kan sigtes efter terrorparagrafferne (114a-e), så kan

Hvorfor anholder man præventivt aktive antifascister i Århus, mens man ikke foretager præventive anholdelser af højreekstremisterne?

hjælp fra AFA og andre antifascister. At kalde dette venstrefløjsektremisme og sigte folk efter terrorlovgivningen er da at skyde forbi målet!

En stor folkelig demonstration stoppe-

de nazisternes march. Det blev i hele Europa fremhævet som en sejr for de folkelige og demokratiske kræfter.

En del af forarbejdet til denne sejr skyldes, at aktive grupper registrerer og af-dækker de højreekstreme i Tyskland.

PÅ DENNE baggrund må man spørge: Hvad er PET's virkelige motiver for disse anholdelser af AFA-aktivister?

Hvem har bedt PET fokusere på den aktive venstrefløj?

Hvorfor anholder man præventivt aktive antifascister i Århus, mens man i tilspidsede situationer ikke foretager præventive anholdelser af højreekstremister?

Hvem har bedt PET ligestille den ekstreme højrefløj og aktive antifascister? Sigteiser efter par. 114 bliver kun rejst via justitsministeren.

Er det den nye justitsminister, der træder i karakter i denne sag?